

Изх. № 02-00-24 #4 /08.11.2023 г.

ДО

Г-Н ЙОРДАН ЦОНЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И
ФИНАНСИ ПРИ 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

**ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И
ФИНАНСИ ПРИ 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ), сигн. № 49-302-01-66, внесен от МС на 7 ноември 2023 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЦОНЕВ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

С настоящото представям становището на Българската стопанска камара (БСК) във връзка с Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, сигн. № 49-302-01-66, внесен от МС на 7 ноември 2023 г.

- 1. Относно предложението за данъчно облекчение за приспадане от общата годишна данъчна основа на 0,5 на сто от платения данък върху добавената стойност, но не повече от 100 лв. месечно, съгласно данните от фискални и системни бонове, регистрирани в Националната агенция за приходите.**

БСК подкрепя усилията на правителството за повишаване на събираемостта на приходите и целенасочените действия за ефективна превенция и противодействие срещу укриването и невнасянето на данъци. В мотивите към законопроекта е посочено, че предложената в чл. 22ж мярка, е породена от необходимостта за създаване на стимул за потребителите да изискват издаването на фискален или системен бон, с което да се постигне по-висока степен на изсветляване на някои сектори в областта на фискалния контрол.

В същото време, разпоредбите съдържат редица ограничения, които могат да възпрепятстват ефективното прилагане на подобна мярка. Буди недоумение невъзможността на потребителите да се възползват от данъчно облекчение в случаите, когато фискалният или системният бон са придружени от издадена фактура. Изискването фискалният или системният бон да са издадени от лице, извършващо определена дейност, съгласно заповед на Министъра на финансите, обнародвана в „Държавен вестник“ до 31 декември на предходната година, в голяма степен ще затрудни потребителите, доколкото ще трябва да се информират за кои икономически дейности могат да ползват облекчение и впоследствие да проверяват икономическата дейност на издателя на фискалния бон, както и да съобразят факта, че търговците често извършват повече от една икономическа дейност, някоя от които може да не е посочена в заповедта на Министъра на финансите. Изискването облекчението да се ползва с подаване на годишната данъчна декларация по чл. 50 ще затрудни лицата, които са освободени от задължението да подават такава, доколкото получават само доходи от трудови правоотношения, необлагаеми доходи или доходи, обложени с окончателен данък по чл. 38. В този смисъл е и необходимостта от ползване на електронна услуга за регистриране на фискалните и системните бонове, което безспорно ще възпрепятства част от по-възрастните потребители.

Във връзка с гореизложеното, БСК се въздържа от подкрепа на предложеното изменение.

- 2. Относно въвеждане на нормативно признати разходи за доходите от продажба или замяна на финансови активи, включително виртуални валути**

БСК подкрепя предложените изменения в чл. 33, ал. 3 от ЗДДФЛ във връзка с определянето на облагаемия доход от продажба или замяна на акции, дялове, компенсаторни инструменти, инвестиционни бонове и други финансови активи, в т.ч. и виртуални валути, както и от търговия с чуждестранна валута да се приспадат 10 на сто нормативно определени разходи.

3. Относно освобождаване от облагане на доходите от продажба или замяна на движимо имущество, предадено на лица, които имат право да извършват събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на отпадъци в съответствие със Закона за управление на отпадъците.

БСК подкрепя предложените изменения в чл. 13, ал. 1, т. 2, б. „г“ от ЗДДФЛ и чл. 38, ал. 5 от Закона за управление на отпадъците. В продължение на повече 10 години браншови организации – членове на БСК, настояват за промяна на този данъчен режим, с което ще се постигне намаляване на административната тежест и предотвратяване на нелоялните търговски практики и злоупотреби.

4. Относно разширяване на обхвата за предоставяне на информация от платците на доходи, касаеща необлагаемите доходи

БСК подкрепя усилията на правителството за повишаване на информацията относно доходите на данъчно задължените лица, с цел по-обективна преценка за действителния доход от трудови правоотношения на физическите лица, включително за целите на социалното подпомагане.

В тази връзка, оценяваме, че с оглед избягване на прекомерна административна тежест, Министерство на финансите е отразило част от коментарите на БСК, изразени по време на заседанията на НСТС, в т.ч. прецизиране на обхвата на предоставяната информация за необлагаеми доходи, чрез отпадане на доходи като пътни и квартирни командировъчни разходи, стойност на работно и униформено облекло, безплатна храна и противоотрови, и други. Настояваме за бъдещ преглед и прецизиране на разпоредбите на чл. 24, ал. 2 от Закона, доколкото посочените по-горе доходи не могат да бъдат определяни като действителен доход на физическите лица.

5. Относно предложеното изменение в обхвата на облагаемите доходи от трудови правоотношения (чл. 24, ал. 1)

В §5 от ЗИД на Закона се предлага разширяване на обхвата на облагаемите доходи от трудови правоотношения с предварително неопределени парични плащания. В §18 от Допълнителните разпоредби (нова т. 65) се дава легална дефиниция на понятието „предварително неопределени допълнителни парични плащания“, съгласно която се допуска да се считат за доходи от трудови правоотношения плащания, получени от работник или служител, които не са платени пряко от работодателя. Предложението повдига редица въпроси и неясноти, в т.ч.:

- Съгласно чл. 124 от КТ, трудовото възнаграждение е сумата, която **работодателят** изплаща на работника или служителя за работата, за която се е уговорил. Суми, изплащани от трети лица, не представляват трудово възнаграждение и не следва да се считат за доход от такова;
- Работодателят е задължен да начислява и удържа данъци и осигуровки за доходи, които изплаща за трудови възнаграждения, но не и за предварително неопределени парични плащания от трети лица, за които не разполага с информация;
- **Предложената дефиниция в т. 65 от ДР не изключва предварително неопределени допълнителни парични плащания за добро обслужване от граждани към служители на държавната и общинската администрация, в т.ч. НАП, КАТ, ГИТ и други**, нито предвижда ограничение подобни плащания да бъдат искани от гражданите. Това не може да бъде легитимна цел на закона, доколкото създава предпоставки за легализиране на корупционни практики.

6. Относно разширяване на обхвата на определението за „трудова правоотношения“

С §19 от ПЗР на Законопроекта се внася изменение на чл. 4 ал.1 т. 1 от Кодекса за социално осигуряване, с което към задължително осигурените по този кодекс лица се включват „лицата в правоотношения, които по своя характер представляват наемане на работна сила, без да е сключен трудов договор.“

В мотивите към законопроекта изменението се характеризира като „*разширяване обхвата на определението за трудови правоотношения, във връзка с „прикриването“ на трудови правоотношения под формата на граждански договори, с които действия се укрива действителният размер на облагаемия и осигурителния доход, като внесение в бюджета данък и осигурителни вноски са в по-нисък размер*“. Мотивите съдържат заявка да бъде заобиколена съдебната практика, която изследва характера на правоотношението по гражданските договори – трудово или облигационно, с оглед определяне ангажиментите на работодателя по внасяне на осигурителни вноски.

Въпросът за скритите трудови договори има своето справедливо и разумно решение в законодателството и съдебната практика.

Кодексът на труда (КТ) е основният закон, който урежда трудовите правоотношения и нормите му са задължителни за работодателите, работниците, служителите и администрацията. Определението за трудови правоотношения се съдържа в чл. 1 ал. 2 от КТ, който постановява, че *„отношенията при предоставянето на работна сила се уреждат само като трудови правоотношения.“* 405а, ал.1 от КТ гласи: *„Когато се установи, че работна сила се предоставя в нарушение на чл. 1, ал. 2, съществуването на трудовото правоотношение се обявява с постановление, издадено от контролните органи на Инспекцията по труда. В тези случаи съществуването на трудовото правоотношение може да се установява с всички доказателствени средства. В постановлението се определя началната дата на възникването на трудовото правоотношение.“*

С Тълкувателно решение № 6 от 27.10. 2022 г. ВАС е приел, че *„при установяване на данъчни и осигурителни задължения за работодателя в ревизионно производство по ДОПК, органите по приходите не разполагат с правомощия инцидентно да обявяват (констатира) съществуването на трудови правоотношения, прикрити от привидни граждански договори по ЗЗД, когато работната сила се предоставя в нарушение на чл. 1 ал. 2 от КТ, тъй като такава компетентност имат единствено контролните органи на Инспекцията по труда, по реда на чл. 405а КТ.“* Мнозинството от съдиите е приело, че *„сред конкретните правомощия на органите по приходите по чл. 12 ДОПК, не е регламентирано правомощието да обявяват съществуването на трудови правоотношения, прикрити от привидни граждански договори. Разпоредбата на чл. 405а, ал. 1 КТ е единствената, с която тази компетентност е предоставена на контролните органи на Инспекцията по труда.“*

Цитираните разпоредби на Кодекса на труда, както и Тълкувателно решение № 6 от 27.10.2022 г. предоставят достатъчно гаранции за защита правата на лицата, предоставящи работна сила.

Настояваме предложението да бъде оттеглено като несъобразено с редица закони и създаващо условия за произволно тълкуване, хаос, несигурност и непредвидимост за работодателите.

С УВАЖЕНИЕ,

ДОБРИ МИТРЕВ

Председател на УС на БСК